

Raviner: naturverdier og trusler

Jørgen Rosvold

Forskningssjef

NINA | Norsk institutt for naturforskning

NINA er et uavhengig institutt som forsker på natur og samspillet natur–samfunn

Virksomheten omfatter forskning og utredning, miljøovervåking, rådgivning og evaluering

NINA
Norsk institutt for naturforskning

2756

NINA Rapport

Biologiske undersøkelser langs Ristelva i Trondheim kommune i forbindelse med planlagt rassikring

Bård Pedersen, Mathias Andreasen, Marit Klemetsen Arneberg, Fia Bengtsson, Morten Andre Bergan, Arne Follestad, Kristian Hassel, Heidi Elin Myklebost, Monica Montalvan Ruano, Arnstein Staverløkk, Jens Åström

NINA | Norsk institutt for naturforskning

Ravine (ravinedal)

- Landformer skapt etter istida
- En nedskjæring med bratte sider i løsmasser (ofte leire) utformet av rennende vann
- Var vanlig landskapstype spesielt Trøndelag og Østlandet
- Grenser ofte opp mot «bekkedaler» (ikke løsmasser)

Foto: Widerøe/Akershusbasen/MiA

Ulike typer

- Ravine i bredsjøsediment (nær truet)
- Ravine i morene
- **Leirravine (sårbar)**
- *Leirskredgrop (nær truet)*
- *Elv i leire (nær truet)*
- *Leire- og siltskred (nær truet)*

Internasjonalt sjeldent!

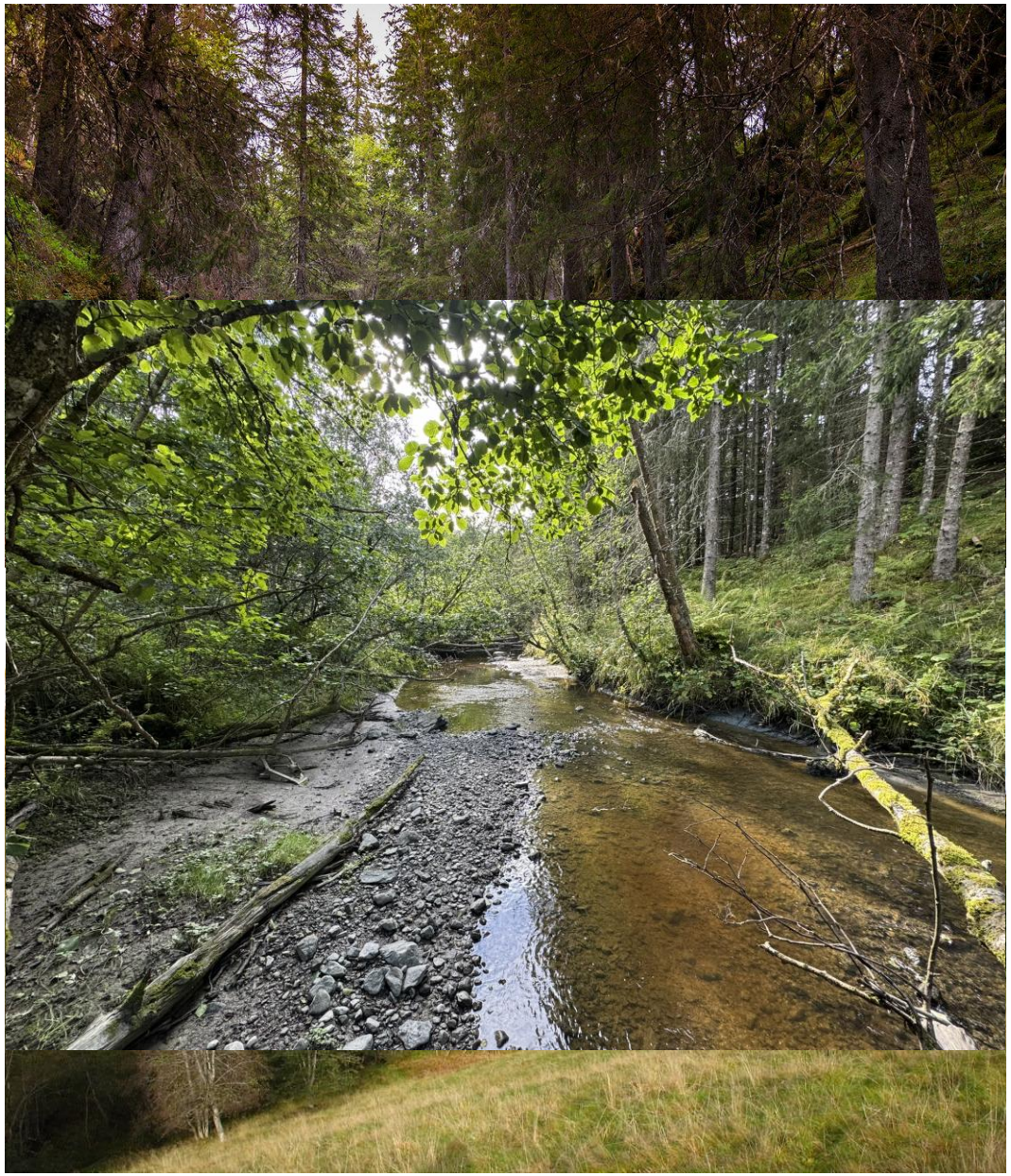
Per Harald Olsen/NTNU

Ulrika Jansson

Inneholder flere naturtyper

- Aktive og komplekse systemer preget av høy fuktighet, flompåvirkning, forstyrrelser, mye død ved
- Stor variasjon fra topp mot bunn
- Inneholder ofte mange ulike naturtyper som er rødlistede, eks:
- Flomskog med edellauvtrær (sterkt truet)
- Semi-naturlig våteng div. (sterkt truet)
- *Gammel lågurtselje-rogneskog*
- *Gammel høgstaudegråorskog*

Ulrika Jansson

Verdier

- Stor variasjon
- Aktivt landskap, men også skjermet
- Artsrik vegetasjon (spesielt karplanter og moser)
- Ofte mye død ved

Verdier

- Stor variasjon
- Aktivt landskap, men også skjermet
- Artsrik vegetasjon (spesielt karplanter og moser)
- Ofte mye død ved

Verdier

- Stor variasjon
- Aktivt landskap, men også skjermet
- Artsrik vegetasjon (spesielt karplanter og moser)
- Ofte mye død ved

Verdier

- Stor variasjon
- Aktivt landskap, men også skjermet
- Artsrik vegetasjon (spesielt karplanter og moser)
- Ofte mye død ved
- Rikt insekt og fugleliv

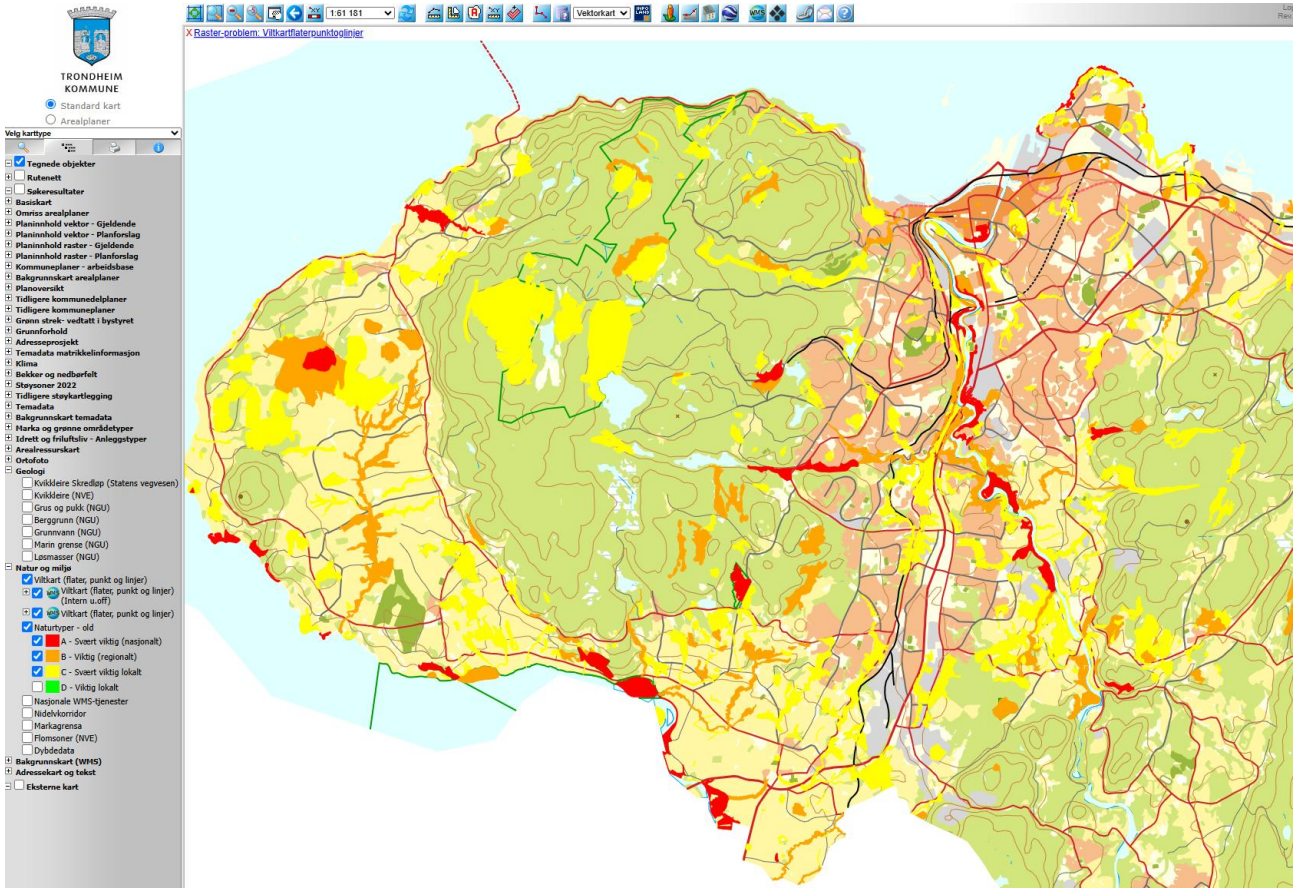

NINA | Norsk institutt for naturforskning

Verdier

- Stor variasjon
- Aktivt landskap, men også skjermet
- Artsrik vegetasjon (spesielt karplanter og moser)
- Ofte mye død ved
- Rikt insekt og fugleliv
- Viltkorridorer og skjulesteder

NINA | Norsk institutt for naturforskning

Verdier

- Stor variasjon
- Aktivt landskap, men også skjermet
- Artsrik vegetasjon (spesielt karplanter og moser)
- Ofte mye død ved
- Rikt insekt og fugleliv
- Viltkorridorer og skjulesteder
- Viktige gyteområder for ørret og sjøørret. Amfibier

Kulturlandskap

- Lang historie som beitemark
- Beiteraviner er karakteristisk for jordbrukslandskapet i områder med marin leire
- Sårbare kulturlandskap med sjeldne engtyper

Trusler

- Planering, veibygging, utbygging, drenering, massedeponi, anlegg av dammer, søppeldynger, sikring mot leirskred osv
- Arealtap på over 30% (leirraviner) over lengre tid (spesielt 70- og 80-tallet)
- I flere områder er det nå umulig å finne igjen intakte store ravinesystemer
- Spredning av fremmede arter (spesielt hvor det gjøres inngrep)

Konklusjoner

- Rikt på både arter og naturtyper.
- Opprettholdes ved stadige forstyrrelser og nydanning.
- For å unngå varige tap av naturverdier må denne dynamikken opprettholdes.
- Sikring trengs noen steder, men hvis alt må sikres (også jordbruksområder) så vil de fleste raviner stå i fare

Takk til

- Ulrika Jansson
- NINAs ravineekspert i Oslo

NINA | Norsk institutt for naturforskning

Kunnskap og løsninger
for natur og samfunn